

EVROPSKI PARLAMENT

2009 – 2014

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve

2011/2067(INI)

20. 4. 2011

OSNUTEK POROČILA

o Programu za nova znanja in spretnosti ter delovna mesta
(2011/2067(INI))

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve

Poročevalka: Regina Bastos

PR_INI

VSEBINA

	Stran
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	3
OBRAZLOŽITEV.....	9

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o Programu za nova znanja in spretnosti ter delovna mesta (2011/2067(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 23. novembra 2010 z naslovom „Program za nova znanja in spretnosti ter delovna mesta: evropski prispevek k polni zaposlenosti“ (KOM(2010)682),
- ob upoštevanju svoje zakonodajne resolucije z dne 8. septembra 2010 o predlogu Komisije za sklep Sveta o smernicah za politike zaposlovanja držav članic: del II integriranih smernic strategije Evropa 2020¹,
- ob upoštevanju Sklepa Sveta 2010/707/EU z dne 21. oktobra 2010 o smernicah za politike zaposlovanja držav članic²,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 6. julija 2010 o spodbujanju dostopa mladih na trg dela z okrepitevijo statusa med pripravništvom, delovno prakso in vajeništvom³,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 6. julija 2010 o netipičnih pogodbah, zanesljivih poklicnih poteh, prožni varnosti in novih oblikah socialnega dialoga⁴,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. septembra 2010 o razvijanju zaposlitvenih možnosti novega trajnostnega gospodarstva⁵,
- ob upoštevanju dokumenta „Srednjeročna napoved do leta 2020: Ponudba in povpraševanje po spretnostih in znanjih v Evropi“, Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja, 2010⁶,
- ob upoštevanju okvirnega sporazuma z dne 25. marca 2010 o vključujočih trgih dela, ki so ga podpisali ETUC, BUSINESSEUROPE, UEAPME in CEEP,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 3. marca 2010 z naslovom „Evropa 2020: strategija za pametno, trajnostno in vključujočo rast (KOM(2010)2020),
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 12. januarja 2011 z naslovom „Letni pregled rasti: spodbujanje ukrepov EU za celovit odziv na krizo“ (KOM(2011)0011) ter sporočilu priloženega osnutka skupnega poročila o zaposlovanju,
- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 23. februarja 2011 z naslovom „Pregled ‚Akta za mala podjetja‘ za Evropo“ (KOM(2011)0078),

¹ Sprejeta besedila, P7_TA(2010)0309.

² UL L 308, 24.11.2010, str. 46.

³ Sprejeta besedila, P7_TA(2010)0262.

⁴ Sprejeta besedila, P7_TA(2010)0263.

⁵ Sprejeta besedila, P7_TA(2010)0299.

⁶ Objave Cedefop, ISBN 978-92-896-0536-6.

- ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 9. novembra 2010 o Sklepih petega poročila o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji: prihodnost kohezijske politike (KOM(2010)0642),
 - ob upoštevanju člena 48 svojega poslovnika,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve in mnenj Odbora za industrijo, raziskave in energetiko, Odbora za regionalni razvoj, Odbora za kulturo in izobraževanje in Odbora za pravice žensk in enakost spolov (A7-0000/2011),
- A. ker je trenutno brezposelnih 23,1 milijon ljudi; ker je stopnja brezposelnosti med mladimi 20,4 % in ker dolgotrajna brezposelnost še naprej narašča,
 - B. ker je bilo zaradi gospodarske krize, ki se je začela leta 2008, v primarnem in proizvodnem sektorju ukinjenih več delovnih mest, kot je bilo pričakovano, in ker bo po napovedih v teh sektorjih do leta 2020 predvidoma ukinjenih še približno 2,5 milijona delovnih mest,
 - C. ker bo v skladu z napovedmi največ novih delovnih mest do leta 2020 na voljo v storitvenem sektorju, npr. na področju prodaje, varnosti, čiščenja, strežbe in nege, in ker bi to lahko bil najhitreje rastoči sektor,
 - D. ker spremembe vzorcev zaposlitve v sektorjih neizogibno vplivajo na vzorce zaposlitve v posameznih poklicih in na zahtevane ravni usposobljenosti,
 - E. ker delavcem brez terciarne izobrazbe grozi izguba zaposlitve,
 - F. ker je dolgoročna trajnostnost usposabljanja in visokošolskega izobraževanja odvisna od različnih dejavnikov, npr. od stanja javnih financ in percepcij posameznikov,
 - G. ker bo predvidoma naraščalo število delovnih mest, ki zahtevajo višjo usposobljenost,
 - H. ker bodo migracije znotraj EU ter v EU in iz nje vse bolj vplivale na prihodnjo velikost in sestavo delovno aktivnega prebivalstva v državah članicah ter pomembno vplivajo na povpraševanje po znanjih in spretnostih ter njihovo ponudbo,
 - I. ker lahko trajnostno gospodarstvo omogoči povečanje števila dostojnih delovnih mest in prispeva k okrevanju evropskega gospodarstva,
 - J. ker EU v raziskave in razvoj še vedno vlaga manj kot njeni svetovni gospodarski partnerji in tekmeci; ker so potrebne velike naložbe v na znanju temelječe gospodarstvo,

Izzivi na področju politik zaposlovanja

1. opozarja, da so se države članice v okviru strategije Evropa 2020 dogovorile, da mora imeti do leta 2020 75 % prebivalstva v starosti od 20 do 64 let zaposlitev; poziva vse zainteresirane strani, naj okrepijo prizadevanja za uresničitev strategije Evropa 2020;
2. poudarja, da je stopnja zaposlenosti tesno povezana z gospodarsko uspešnostjo; močno priporoča, da države članice upoštevajo smernice za politike zaposlovanja in širše

smernice ekonomske politike;

3. poziva k boljšemu usklajevanju ekonomskih politik med državami članicami, da bi preprečili nepošteno konkurenco in izkrivljanje trgov; poziva države članice, naj spoštujejo pravila o proračunski disciplini, da bi zmanjšale nevarnost za prevelik primanjkljaj, in poziva Komisijo k izvajanju učinkovitega proračunskega nadzora;
4. podpira vodilno pobudo Komisije v okviru strategije Evropa 2020 za premik v smeri trajnostnega gospodarstva;
5. opozarja, da je treba zaradi demografskih sprememb in sprememb v proizvodnih verigah oblikovati boljše strategije na področju zaposlovanja, izobraževanja in organizacije dela, da bi povečali konkurenčnost evropskega gospodarstva, zmanjšali izgubo človeškega kapitala in ustvarili nove priložnosti na področju zaposlovanja;
6. poudarja, da je treba okrepiti nacionalne ureditve za zagotavljanje prožne varnosti in jih prilagoditi novim socialno-ekonomskim razmeram v posameznih državah članicah, pri čemer je treba upoštevati posebne potrebe vsake države članice, da bi zagotovili prožen in aktiven trg dela, učinkovito usposabljanje in trdne sisteme socialne varnosti; opozarja, da „iskanje ene rešitve za vse“ ni primerno;
7. obžaluje, da mnogi delavci še naprej težko usklajujejo delo in družinsko življenje; poziva države članice, naj vsem staršem, zlasti tistim iz enostarševskih družin, omogočijo vključevanje v delovno življenje in tudi v procese vseživljenjskega učenja;

Odgovori

Zagotavljanje razpoložljivosti usposobljene delovne sile

8. pozdravlja pobudo Komisije za oblikovanje panorame EU za znanja in spretnosti ter reformo mreže evropskih služb za zaposlovanje EURES, da bi imeli iskalci zaposlitve boljši pregled;
9. poziva k boljšemu spremljanju prihodnjega povpraševanja po znanjih in spretnostih v Evropi ter k takojšnjemu prenosu ugotovitev v politike držav članic na področju izobraževanja in vseživljenjskega učenja; meni, da bi bilo „zavezništvo za znanje“, ki povezuje podjetja in izobraževalne ustanove, koristen instrument za odpravljanje razkoraka na področju inovacij, znanj in spretnosti;
10. obžaluje, da še vedno veliko ljudi prezgodaj opusti šolanje; poziva države članice k izvajanju politik za preprečevanje zgodnje opustitve šolanja ter k zagotavljanju alternativnih oblik izobraževanja in usposabljanja za učence z učnimi težavami;
11. pozdravlja predlog Komisije o spodbujanju evropskih centrov odličnosti v okviru akademskih specializacij za delovna mesta prihodnosti;
12. spodbuja države članice k vključevanju kompetenc na področju informacijskih in komunikacijskih tehnologij in digitalne pismenosti ter ključnih prečnih sposobnosti, kot sta sporazumevanje v tujih jezikih in podjetništvo, v njihove politike na področju

poklicnega usposabljanja in vseživljenjskega učenja;

13. spodbuja države članice k izvajanju dualnega sistema izobraževanja/usposabljanja, da bi mlade ljudi že v zgodnjih fazah seznanili s trgom dela; poleg tega poziva ustrezne zainteresirane strani, naj zagotovijo, da pripravništva in vajeništva vodijo v zagotavljanje novih delovnih mest;
14. meni, da je treba okrepiti medsebojno priznavanje usposobljenosti, diplom, znanj in spretnosti na ravni EU, pri čemer je treba v enaki meri priznavati tudi usposobljenosti, diplome, znanja in spretnosti delavcev iz tretjih držav;

Spodbujanje povpraševanja po delu in ustvarjanja delovnih mest

15. poziva države članice in Komisijo, naj spodbujajo ustvarjanje malih in srednjih podjetij, zagotovijo ugoden regulativni okvir in izboljšajo dostop teh podjetij do finančnih sredstev; opozarja, da 85 % delovnih mest v EU nudijo mala in srednja podjetja; poziva vse ustrezne zainteresirane strani, naj odpravijo ovire za ustanavljanje in prost pretok podjetij;
16. meni, da je treba v celoti vzpostaviti neoviran in konkurenčen enotni trg, da bi omogočili prosto gibanje delavcev; v zvezi s tem poziva Komisijo in države članice, naj tesno sodelujejo s socialnimi partnerji ter spodbujajo izmenjavo najboljših praks in izkušenj na tem področju;
17. odločno obsoja neprijavljeno delo, ki ogroža družbo in delavce; poziva države članice, naj izvajajo redne preglede in kampanje za ozaveščanje o dolgoročno neugodnem položaju delavcev, zaposlenih na črno;
18. meni, da ima zdravstveni sektor ključno vlogo pri doseganju ciljev strategije Evropa 2020; poleg tega meni, da je sektor zdravstva in socialnega varstva zaradi demografskih sprememb pomemben za zagotavljanje delovnih mest in da bo verjetno postajal še pomembnejši; poziva Komisijo k izvedbi študije o negovalcih, zaposlenih na domovih uporabnikov, da bi ugotovila, ali zakonodaja EU zagotavlja zadostno socialno varnost za to kategorijo delavcev;
19. poziva Komisijo, države članice, socialne partnerje in druge zainteresirane strani k zagotavljanju učinkovite porabe finančnih sredstev EU, npr. iz Evropskega socialnega sklada, Evropskega sklada za regionalni razvoj in Kohezijskega sklada, ter instrumentov, kot je mikrofinančni instrument, za ustvarjanje novih delovnih mest;

Izboljšanje delovanja trga dela

20. opozarja, da so politike prožne varnosti v središču Programa, in se strinja z oceno Komisije, da je kriza postavila nacionalne ureditve prožne varnosti na resno preizkušnjo;
21. vseeno poudarja, da zgolj prožna varnost ne more odpraviti krize, ter poziva Komisijo, države članice in socialne partnerje, naj namenijo posebno pozornost delavcem iz prikrajšanih skupin, kot so mladi, nizko usposobljeni delavci in invalidni delavci;

22. meni, da je treba v času novih socialnih in ekonomskih sprememb pregledati in okrepiti štiri komponente prožne varnosti – prožna in zanesljiva pogodbeno razmerja, aktivne politike trga dela, vseživljenjsko učenje in sodobni sistemi socialne varnosti – ter jih uravnovesiti;

Spodbujanje vključujočega trga dela

23. poudarja, da mora Evropa, da bi iz gospodarske krize izšla še močnejša, postala bolj konkurenčna in skladna, dosegala večjo rast in dolgoročno zaščitila sisteme socialne varnosti, v celoti izkoristiti potencial svoje delovne sile;
24. v zvezi s tem poudarja, da je treba zmanjšati razdrobljenost in izboljšati vključevanje na trg dela, da bi povečali priložnosti prikrajšanih skupin za vstop in napredovanje na trgu dela;
25. poudarja pomembnost vključevanja pravic invalidov v proces izvajanja Programa in v vse vidike strategije Evropa 2020;
26. poudarja pomembnost boja proti brezposelnosti med mladimi, ki mora biti prednostna naloga; poziva Komisijo in države članice, naj še naprej spodbujajo vključevanje mladih na trg dela, tudi s spodbudami za mlade in za delodajalce; v zvezi s tem poudarja, da je treba olajšati prehod iz šole na delovno mesto ter napovedovanje, nadgrajevanje in usklajevanje znanj in spretnosti;
27. poudarja, da lahko politike za spodbujanje enakosti med spoloma ter usklajevanje delovnega, družinskega in zasebnega življenja prispevajo k večjemu udejstvovanju žensk in moških na trgu dela;

Izboljšanje kakovosti delovnih mest in delovnih razmer

28. meni, da je treba poleg prizadevanj za polno zaposlenost tudi okrepiti prizadevanja za izboljšanje kakovosti delovnih mest ter delovnih in življenjskih razmer vseh zaposlenih;
29. meni, da je treba spodbujati kakovost delovnih mest kot večrazsežnostni koncept, ki zajema tako delovna razmerja kot samo delo; poziva Komisijo, naj okrepi prizadevanja za pregled opredelitve in skupnih kazalnikov kakovosti delovnih mest, da bi bili bolj uporabni pri ocenjevanju in primerjanju uspešnosti politik držav članic;
30. poudarja, da je treba povezati prizadevanja zainteresiranih strani za izboljšanje kakovosti delovnih mest in uporabiti ustrezne politične instrumente, vključno z zakonodajo, usklajevanjem politik, izmenjavo dobrih praks in avtonomnimi sporazumi med socialnimi partnerji;
31. meni, da mora biti zadostna socialna varnost v središču koncepta kakovosti zaposlitve in tudi kakovosti delovnih mest;
32. spodbuja Komisijo, naj dokonča svoje delovanje v predzakonodajni fazi in pripravi zakonodajne predloge, ki jih je napovedala v Programu, pri čemer mora v celoti upoštevati izid ekonomske in socialne ocene učinka ter avtonomijo socialnih partnerjev;

pozdravlja namero Komisije, da bo pregledala učinkovitost zakonodaje v zvezi s kakovostjo delovnih mest in delovnimi razmerami ob ustreznem upoštevanju premikov na tem področju;

33. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji ter vladam in parlamentom držav članic.

OBRAZLOŽITEV

Gospodarska, finančna in socialna kriza, s katero se zdaj sooča Evropa, je razkrila pomanjkljivosti evropskega gospodarskega in socialnega modela ter izničila nekatere vidike že doseženega napredka.

Od leta 2008, ko so se začele kazati posledice krize na trgih dela, je Evropa izgubila 5,6 milijona delovnih mest.

V EU je trenutno brezposelnih 23,051 milijona ljudi ali 9,5 % aktivnega prebivalstva, kar močno vpliva na rast in blaginjo v Evropi.

Enako zaskrbljujoče so težave, s katerimi se soočajo nekateri delodajalci pri zaposlovanju, zlasti na delovnih mestih, ki zahtevajo visoko usposobljene kadre. Celo v času krize so nekateri delodajalci težko našli ljudi z ustreznimi znanji in spretnostmi, ki bi zasedli prosta delovna mesta.

S krepitvijo človeškega kapitala in izboljšanjem zaposljivosti z nadgradnjo znanj in spretnosti si bo lahko Evropa znova opomogla.

Ljudi moramo ustrezno spodbuditi, da bodo lahko nadgradili svoja znanja in spretnosti, bolje povezali izobraževanje in usposabljanje z delom, razvili ustrezno kombinacijo sposobnosti ter učinkoviteje predvideli, katera znanja in spretnosti bodo potrebovali, da bosta ponudba in povpraševanje na trgu dela bolj usklajeni.¹

Države članice so si zastavile ambiciozen cilj, da bo ciljna stopnja zaposlenosti za ljudi v starostni skupini od 20 do 64 let do leta 2020 znašala 75 %.

EU lahko odgovori na ta izziv in znatno zviša stopnje zaposlenosti.

Novembra 2010 je Komisija sprejela osnutek sporočila z naslovom „Program za nova znanja in spretnosti ter delovna mesta: evropski prispevek k polni zaposlenosti“.

Ta „Program za nova znanja in spretnosti ter delovna mesta“ je del strategije Evropa 2020, ki predstavlja prispevek Komisije k doseganju ambicioznega cilja držav članic, da do leta 2020 zagotovijo 75-odstotno stopnjo zaposlenosti za ljudi v starostni skupini od 20 do 64 let.

Da bi dosegli ta cilj, Komisija predlaga ukrepanje, ki se osredotoča na štiri prednostne naloge:

- nadaljnja reforma trga dela, da bi zagotovili večjo prožnost in več varnosti („prožno varnost“);
- ustrezne spodbude za posameznike in podjetja, da bi več vlagali v usposabljanje ter zagotovili nenehno nadgrajevanje znanj in spretnosti ljudi v skladu s potrebami na trgu dela;

¹ O ponudbi znanj in veščin v Evropi in povpraševanju po njih glej: „Ponudba znanj in veščin v Evropi ter povpraševanje po njih. Srednjeročna napoved do leta 2020“, Luksemburg, 2010: http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/3052_en.pdf

- predlogi Komisije, katerih namen je zagotoviti dostojne delovne razmere in izboljšati kakovost delovne zakonodaje; pregledana bo direktiva o delovnem času in pripravljena zakonodajna pobuda za izboljšanje direktive o začasni napotitvi delavcev;
- ukrepi za zagotavljanje pogojev na trgu dela, ki so naklonjeni ustvarjanju novih delovnih mest, tudi z zmanjševanjem upravnih bremen in davkov, povezanih z delom in mobilnostjo, ob zavedanju, da je to posebej pomembno za sektorje, ki se soočajo s hitrimi spremembami, npr. tiste, kjer se intenzivno uporabljajo raziskave in razvoj.

Poročevalka, ki se sicer strinja s pristopom Komisije, meni, da so možne izboljšave, zlasti z/s:

- zmanjšanjem upravnih bremen in birokracije za mala in srednja podjetja pri ustvarjanju novih delovnih mest;
- znižanjem stopenj prezgodnje opustitve šolanja, pri čemer je treba upoštevati, da morajo države članice ukrepati preventivno in učencem ponuditi alternative na področju usposabljanja in vajeništva;
- ukrepi za usklajevanje dela z zasebnim življenjem;
- boljšim spremljanjem in predvidevanjem znanj in spretnosti, ki bodo potrebni v prihodnosti, da bi lahko bolje usklajevali ponudbo in povpraševanje ter usmerjali razvoj znanj in spretnosti za povečanje možnosti za zaposlitev v vseh starostnih skupinah;
- ukrepi, ki so namenjeni mladim, da bi omogočili njihovo vključevanje na trg dela še pred zaključkom formalnega izobraževanja, zlasti s pripravništvii, ki bi omogočila tudi zaposlitev;
- krepitvijo pravil o prožni varnosti in prilagajanjem teh pravil glede na socialne in ekonomske razmere v vsaki državi članici, da bi zagotovili prožen trg dela, proaktivne politike v zvezi s tem trgom, vseživljenjskim učenjem in sodobnimi sistemi socialnega varstva;
- izboljšanjem direktive o začasni napotitvi delavcev, da bi zmanjšali birokracijo in razrešili vprašanja v zvezi z dvojno obdavčitvijo ter tako olajšali prosto gibanje delavcev;
- nadaljnjim napredkom na področju medsebojnega priznavanja kvalifikacij med EU in tretjimi državami;
- tesnejšim sodelovanjem med izobraževalnimi ustanovami in poslovnim svetom;

Če želimo oblikovati učinkovite politike za zaposlovanje, izobraževanje in usposabljanje ter olajšati odločitve posameznikov o izbiri poklica, bomo morali izboljšati zmogljivost držav članic in Unije za napovedovanje in predvidevanje narave znanj in spretnosti, ki bodo potrebni v prihodnosti, ter zagotoviti, da bodo v skladu s potrebami na trgu dela.